

A II. Rákóczi Ferenc féle szabadságharc dunántúli hadjárata

ELSŐ HADJÁRAT (1705. FEBRUÁR 20.)

MÁSODIK HADJÁRAT (1705. JÚNIUS ELEJÉN)

HARMADIK HADJÁRAT (1705. OKTÓBER 31.)

Első hadjárat

- Károlyi Sándor nagykárolyi báró vezette
- mintegy húsz községet égetett fel, a lángok egész Bécsig látszottak
- Válaszul Sigbert Heister tábornagy ellentámadást indított, ami elől Károlyi visszavonulni kényszerült
- Károlyi Kalocsáig menekült sarkában a császári sereggel
- A megfutamodott Károlyit azonban nem követte minden kuruc ezred Bezerédy Imre, Béri Balogh Ádám, Sándor László ezredes kapitányok alá tartozó ezredek bevonultak a Bakonyba, itt várakoztak és hősiesen kitartottak.
- egy hídfő maradt kuruc kézen Kömlődnél Bottyán János kezén.

Második hadjárat

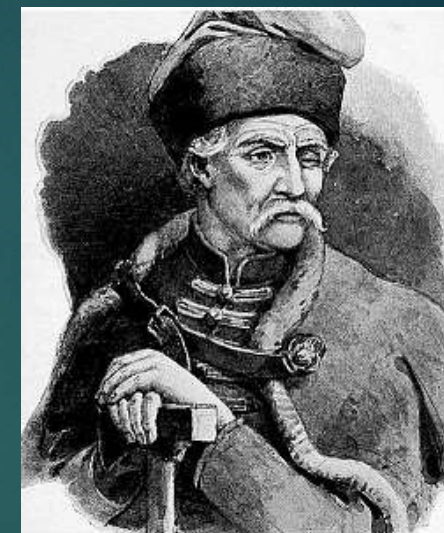
- ▶ Esterházy Dániel tábornagy főparancsnokságával, akinek alvezére Bottyán János generális
- ▶ A kömlődi hídfőnél jelentős csapatokat vontak össze és felállították „**Bottyán vára**” nevű sáncokat a híd védelmére
- ▶ Bottyán ostrom alá vette a legközelebbi császári erődítményt, Földvárat. Földvár védelmére és megtartására
- ▶ 2000 császári és 5000 rác zsoldos sereggel Glöckelsberg tábornok visszaveri Esterházy Dániel csapatait, és körülveszi Bottyánt, aki a maga által emelt sáncokba bezárkózott
- ▶ Bottyán végül véres kézitusában megsérült, így emberinek kellett megmentenie és a Dunán átmenekítenie. Ezzel a második Dunántúli hadjárat is sikertelennek bizonyult.

Ki volt Vak Bottyán?

„Nem volt sem jó származású, sem művelt ember, ezért igen nyers volt, de józan, éber, szorgalmas. Szerette a népet, és az is rendkívül szerette őt, mert katonáit szigorú fegyelemben tartotta, de mindenkor igazságot szolgáltatott nekik, amikor igazuk volt.”
(II. Rákóczi Ferenc fejedelem)

Bottyán János elszegényedett protestáns kisnemesi családból származott. Életének több fontos szakasza máig sem ismert. Nem tudjuk születési helyét és idejét sem. Tanulmányairól, családi körülményeiről, neveltetéséről is hiányosak ismereteink. Valamikor 1640- 45 között született. Már gyermekéveiben a vág-sellyei jezsuiták nevelték. Az ő birtokaikon vállalt lovászi munkát. Hatásukra áttért a katolikus hitre, amiért apja kitagadta. Ez is hozzájárulhatott, hogy otthagyta az iskolapadot, és már tizenéves korában végvári vitéznek szegődött.

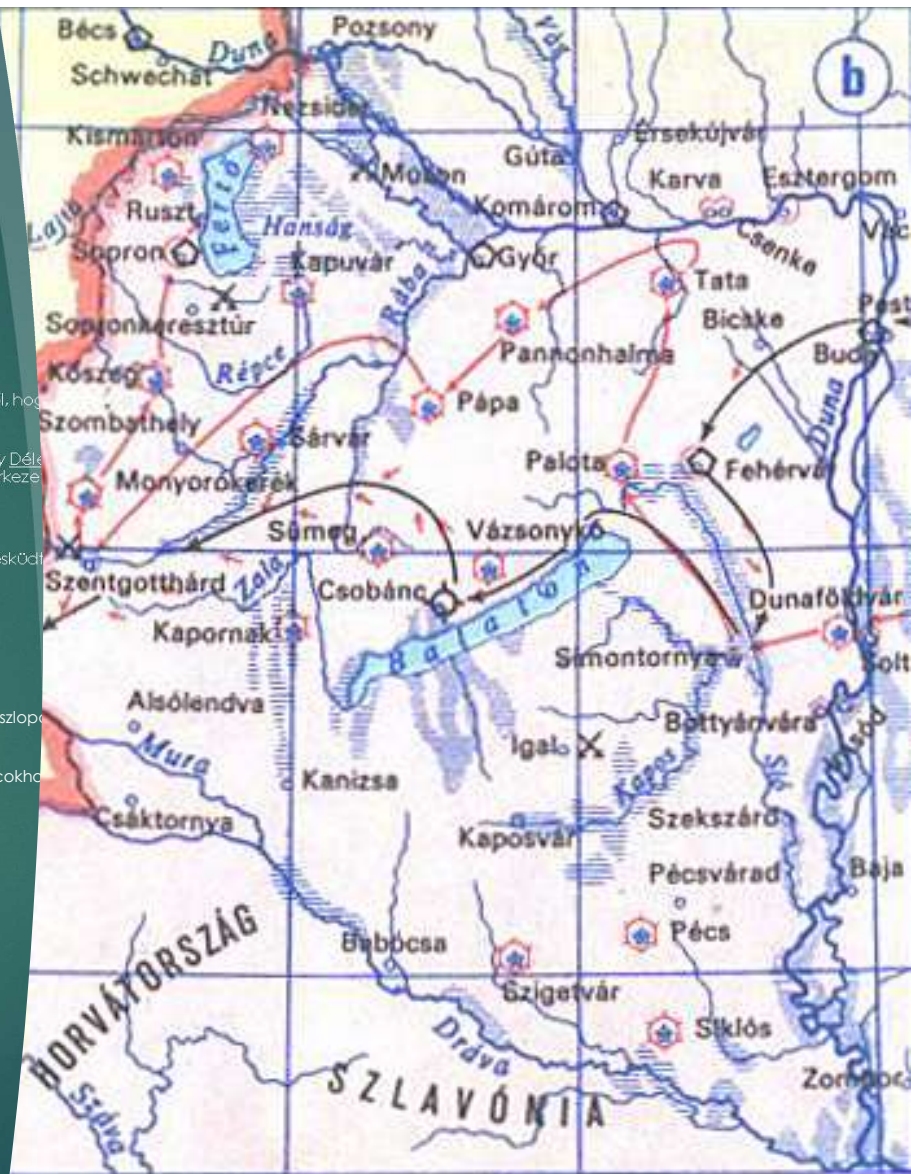
1669-ben feleségül vette Lakatos Juditot, Jósa Pál özvegyét. A házasság révén tekintélyes vagyonra tett szert. Miután az asszony 1706-ban elhunyt, az immár idősödő Bottyán újra nősült. 1707. március 7-én Pápán oltár elé vezette báró Forgách Farkas mindössze 20 év körüli hajadon leányát, Forgách Juliannát. E házasságával élete végén az arisztokrácia is sorai közé fogadta: a Forgách családon kívül gróf Bercsényi Miklóssal is sógorságba került.

Bottyán János Dörre Tivadar rajzán

Harmadik hadjárat

- ▶ parancsnoka a Vág mellett állomásozó Bercsényi Miklós lett ugyan, de a tényleges hadjáratokat Bottyán János hajtotta végre
- ▶ Bottyán serege eltökélte, hogy az ottani dunai révet megszállják és a szekereken magukkal vitt kompokkal a Duna áthidalását előkészítették
- ▶ 1705. október 31.-én átkel Soltnál a Dunán és még aznap elfoglalta Földvárát. Eközben Bercsényi átküldte Bezerédy Imre kapitányt a Vág mellől, hogy lekösse Hannibal Heister és Pálffy erőit
- ▶ Bottyán 1705. november 6.-án három oszlopban megkezdte az előrenyomulást Dunántúl visszaszerzésére. Északon Bezerédy Imre ezredeskapitány Délkeletre Balogh Ádám öt lovasezreddel, Középen Bottyán személyes vezetésével három lovasezreddel, gyalogsággal és tüzérséggel Simontornya alá érkezett
- ▶ a várból kiszökött magyar hajdúk az erdősséget környező mocsarak fitkos gázlóján a kurucokat átvezették a várba.
- ▶ November 20.-án Tata alá ért, ám ütközetre nem került sor, a sorozatos kuruc győzelem hírére a tatiai önként megadták magukat és hűséget esküdtek Rákócziak. Ezután Esztergomnak indult Bottyán, de nem sikerült bevennie
- ▶ Majd Bottyán sikeresen bevette Pápát is
- ▶ A Győméli állomásozó Pálffy János vezette császári seregeket próbálta Bottyán csatára kényszeríteni, de nem sikerült, mert Pálffy visszahúzódott Szombathelyre.
- ▶ Bottyán támadást színellett Szombathely ellen, de lovasságával Szentgotthárdnak fordult és ott egyesült Béri Balogh Ádám és Csáky Mihály hadoszlopával. Három csapat immár teljes erővel fordult Heister ellen, akinek csapatát megsemmisítették
- ▶ Bottyán kezén volt immár Dunántúl egészen Bécsig. A győzelem hírére a nemesség, a bujdosók és a lakosság is tömegesen csatlakozott a kurucokhoz. December végére a kuruc dunántúli hadosztály létszáma elérte a 30 ezer főt.
- ▶ Ezzel 1705. december végére Bottyán tökéletesen megtervezett és végrehajtott Dunántúli hadjárata sikeresen véget ért.

VAK BOTTYÁN HARCAI
A DUNÁNTÚLON (1705-1707)

Vak Bottyán emlékezete

Személyében a magyar történelem egyik legkiválóbb hadvezérét tisztelhetjük. A Bottyán-palota ma az esztergomi városházának ad otthont.

Emlékét szobrok, közterületek, intézmények nevei őrzik országszerte. Pontos nyughelye a mai napig ismeretlen. A gyöngyösi ferences templom falán lévő márványtábláját Thaly Kálmán, a kuruc-kor történetének legjelesebb kutatója avatta fel a magyar országgyűlés nevében 1907-ben. Lovasszobrát, Mihály Árpád szobrászművész alkotását halálának 260. évfordulóján, 1969-ben emelték a templom mellett. 1955-ben a gyöngyösi gimnázium, majd 1970-ben az ebből kivált szakközépiskola viseli nevét. Pakson gimnáziumot, szülővárosában hidat, utcát, szakközépiskolát, tavat neveztek el róla.

Emlékére Tarnaörsön, az egykori kuruc tábor helyén kopjafát emeltek, amelyet évente szeptember 26-án ünnepi megemlékezés keretében megkoszorúznak.

A Bottyán-palota ma az esztergomi városháza